

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lipca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że V. V. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) J. D. z siedzibą w S. podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu w okresie od 1 grudnia 2015 r. do 3 grudnia 2015 r. oraz określił, że wysokość miesięcznej podstawy wymiaru składek za w/w sporny okres wynosi:

- na ubezpieczenia: emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe:

*za grudzień 2015 r. – 200 zł,

- na ubezpieczenie zdrowotne:

*za grudzień 2015 r. – 177,48 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że przedmiotem działalności płatnika składek (...) J. D. z siedzibą w S. jest produkcja maszyn do warzyw i owoców oraz budowa konstrukcji stalowych – projektowanie i wykonawstwo obiektów takich jak: hale produkcyjne, hale magazynowe i hale sportowe. W trakcie kontroli ustalono, iż płatnik składek zawarł z ubezpieczonym umowę cywilnoprawną nazwaną w tytule „umowa o dzieło” w dniu 1 grudnia 2015 r. Przedmiotem umowy było zamontowanie belek oczepnych w ilości 4 szt. Budowa (...), na okres od 1 grudnia 2015 r. do 3 grudnia 2015 r. Z treści umowy wynikało, że do wykonania dzieła zamawiający wydał wykonawcy na jego żądanie wszelkie niezbędne materiały i narzędzia. Wykonawca zobowiązał się, po zakończeniu dzieła, rozliczyć z otrzymanych materiałów i narzędzi oraz zwrócić te, których nie zużył do wykonania dzieła, najpóźniej w dniu wydania dzieła, odbiór dzieła nastąpił w siedzibie zamawiającego. Dojazd miał odbywać się samochodem zamawiającego. Na podstawie przedłożonych w toku kontroli rachunków ustalono, że z tytułu zawartej umowy cywilnoprawnej V. V. osiągnął przychód w wysokości 200 zł.

Organ rentowy dodał, że po przeprowadzeniu analizy powyższej umowy cywilnoprawnej oraz na podstawie zeznań złożonych do protokołu przesłuchania przez J. D. stwierdzono, że zawarta przez płatnika składek umowa nazwana „umową o dzieło” ma charakter umowy o świadczenie usług, gdyż jest nakierowana na podjęcie starannych działań i dokonywanie określonych czynności faktycznych przez osobę ją realizującą.

/decyzja – k. 1 – 2 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 2 września 2016 r. złożyła (...) Fabryka (...) J. D.. Decyzję tę fabryka zaskarżyła w całości i zarzuciła jej naruszenie:

- art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez bezpodstawne przyjęcie, że w/w ubezpieczony we wskazanych odpowiednio dla niego okresach, wykonywał na rzecz płatnika pracę na podstawie umowy zlecenie oraz, że w związku z tym podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu,

- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez przyjęcie, że w/w ubezpieczony wykonywał we wskazanych powyżej odpowiednio dla niego okresach pracę na podstawie umowy zlecenia, przez co podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu wypadkowemu,

- art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez brak zastosowania rozróżnienia umowy zlecenia od innej umowy o świadczenie usług, poprzez zamienne używanie określenia zlecenie i świadczenie usług,

- art. 627 kc poprzez przyjęcie, że umowa o dzieło jest nierozzerwalnie związana z uzyskaniem konkretnego dzieła w postaci materialnej, poprzez wytworzenie konkretnej rzeczy w sensie materialnym (przedmiotowym), konkretnego rezultatu.

W konsekwencji odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i zasądzenie na rzecz odwołującego się kosztów procesowych według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie – k. 6 – 9/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. D. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą J. D. (...) FABRYKA (...) z siedzibą w S. od 17 października 1981 r. Przedmiotem działalności firmy jest m.in. produkcja konstrukcji metalowych i ich części.

/bezsporne/

W dniach od 23 lutego 2016 r. do 25 marca 2016 r. u płatnika składek przeprowadzono kontrolę w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, w wyniku czego sporządzono protokół kontroli.

/bezsporne/

Pomiędzy V. V. zwanym wykonawcą, a płatnikiem składek (...) reprezentowanym przez J. D. zwanym zamawiającym zawarto umowę, którą strony nazwały „umową o dzieło” na okres od 1 grudnia 2015 r. do 3 grudnia 2015 r. Przedmiotem w/w umowy było: zamontowanie belek oczepnych w ilości 4 sztuk Budowa (...). Do wykonania dzieła zamawiający miał wydać wykonawcy niezbędne materiały i narzędzia. Dojazd na miejsce wykonania pracy odbywał się samochodem zamawiającego. Wykonawcy za wykonanie dzieła przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 200 zł brutto.

/umowa – k. 3 akt ZUS, rachunek – k. 3 akt ZUS/

Z tytułu powyższej umów płatnik składek nie zgłosił ubezpieczonego do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, a także nie dokonał wyrejestrowania ubezpieczonych z ubezpieczeń społecznych od następnego dnia po wygaśnięciu umów.

/bezsporne/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentacji organu rentowego, której wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz.U z 2016 r., poz. 963 j.t.) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

W myśl art. 9 ust. 1a w/w ustawy, ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a (minimalna płaca) podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10.

Na podstawie zaś art. 66 ust. 1 pkt 1e ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, ze zm.) obowiązującej od dnia 1 października 2004 r. osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 w/w ustawy dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym.

Z mocy art. 13 pkt 2 zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Z kolei w myśl art. 9 ust. 4a zleceniobiorcy, mający ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli równocześnie nie pozostają w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 4b.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Natomiast art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż podstawę wymiaru składek ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2.

Należy podkreślić, iż stosownie do art. 353¹ k.c. strony mogą dokonać wyboru rodzaju łączącego je stosunku prawnego, nie oznacza to jednak dowolności, bowiem przywołany przepis wprost wymaga, aby treść umowy nie sprzeciwiała się naturze danego stosunku prawnego, jego społeczno-gospodarcemu przeznaczeniu i ustawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2010 r., II UK 334/09, LEX nr 604221).

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył kwalifikacji prawnej umowy nazwanej „umową o dzieło” jaką odwołujący się płatnik składek (...) zawarł z ubezpieczonym V. V.. Kwestią sporną było, czy strony istotnie zawarły umowę o dzieło nierodzącą obowiązku ubezpieczenia społecznego, czy też zawarły umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z

kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, a która stanowi tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii wskazać należy, iż stosownie do art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym do umowy o świadczenie usług stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). W doktrynie panuje pogląd, że przedmiotem umowy o świadczenie usług jest dokonanie określonej czynności faktycznej, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Chodzi tu zatem o umowy zobowiązujące do dokonania jednej lub wielu czynności faktycznych (także stałego ich dokonywania).

Zgodnie zaś z treścią art. 627 kc przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Nie ulega wątpliwości, że przepisy o zleceniu nie mają zastosowania do czynności będących przedmiotem umowy o dzieło, bowiem wykonanie dzieła, zgodnie z prezentowanym w doktrynie poglądem, nie mieści się w pojęciu usługi w rozumieniu art. 750 kc.

Umowę o dzieło zalicza się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Zawierając taką umowę strony winny dokładnie określić dzieło, które ma powstać w następstwie jej wykonania. Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku, zatem wystarczy, że swoją pracę wykonuje się sumiennie. Wykonywanie umowy nie musi prowadzić do osiągnięcia określonego, zindywidualizowanego rezultatu, osiągnięcie go nie należy do obowiązków zleceniobiorcy i jeśli nawet mimo starannego wykonywania pracy nie zostanie on uzyskany, nie stanowi to nienależytego wykonania zobowiązania /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r. sygn. III AUr 357/93, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych rok 1994, Nr 6, poz. 49, str. 63; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 stycznia 2006 r. sygn. III AUa 1700/05, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych rok 2008, Nr 3, poz. 5, str. 55; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 1967 r. sygn. I CR 500/66; opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna, Pracy i (...) rok 1968, Nr 1, poz. 5, por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, II AUa 106/12, lex nr 1312028, por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2012 r., II UK 70/12, LEX nr 1318380/.

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, o jaki umawiają się strony, musi być z góry określony, i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia także wymaga, że celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Tymczasem umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Kolejną cechą umowy dzieło jest brak stosunku zależności lub podporządkowania pomiędzy zamawiającym a przyjmującym zamówienie. Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest w zasadzie uznaniu przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2000 r. sygn. II UKN 386/99, opubl. OSNP 2001/16/522/.

Nazwa umowy z wyeksponowaniem terminologii służącej podkreśleniu, że ma ona charakter dzieła, nie przesądza samodzielnie o rodzaju umowy w oderwaniu od oceny rzeczywistego jej przedmiotu oraz okoliczności jej wykonywania. Decydująca jest bowiem rzeczywista istota umowy determinowana jej treścią, zgodnym zamiarem stron i celem, a nie jej nazwa, która niejednokrotnie nie oddaje natury łączącej strony stosunku prawnego/ por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 25 czerwca 2013 r. sygn. III AUa 13/13, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013 r. sygn. III CSK 216/12/.

W ocenie Sądu kwestionowana umowa jest faktycznie umową o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia a nie umową o dzieło.

Do obowiązków ubezpieczonego należało zamontowanie belek oczepnych w ilości 4 sztuk Budowa (...).

Ubezpieczony wykonywał więc czynności powtarzalne, niewymagające żadnych kwalifikacji. Mogłaby je wykonać każda zdolna do pracy osoba. Dlatego nie można mówić, iż ubezpieczony został zatrudniony ze względu na swoje szczególne właściwości lub zdolności. W rezultacie pracy ubezpieczonego z pewnością nie powstało dzieło artystyczne ani też żaden wyodrębniony przedmiot co stanowi niezbędny element umowy o dzieło.

Dzieło zaś nie musi mieć cech indywidualności w takiej mierze jak utwór, nie zawsze musi być tworem jedynym i niepowtarzalnym, chronionym prawem autorskim i wymagającym od jego autora posiadania specjalnych umiejętności. Tym niemniej musi być wyrazem kreatywności, umiejętności, myśli technicznej i powinno być przedmiotem zindywidualizowanym już w samej umowie /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 lipca 2013 r., III AUa 146/13, Lex nr 1422410/

Odnosząc się do argumentów strony odwołującej się, Sąd pragnie przede wszystkim wskazać, że zasada swobody umów podlega ograniczeniom a ubezpieczenia społeczne posiadają cechę przymusu. To znaczy, że pracodawca nie może, wedle swojej woli czy nawet wedle woli zatrudnionego, decydować o uczestnictwie w systemie ubezpieczeń społecznych. Ustawodawca celowo objął umowy zlecenia obowiązkiem składkowym w celu zapewnienia ochrony ubezpieczeniowej zleceniobiorcom, której nie można wyłączyć nawet w wyniku zgodnej woli stron umowy zlecenia.

Decyzja ZUS jest zatem prawidłowa, ustalenia faktyczne wskazują, iż ubezpieczony faktycznie wykonywał czynności zgodne z treścią zawartej umowy. W uznaniu Sądu nie ulega zatem wątpliwości, że kwestionowana umowa nosi cechy umowy o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.) a nie umowy o dzieło. I z tego względu podlega obowiązkowi składkowemu.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, Sąd oddalił odwołanie w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć odwołującemu się.

K.K.-W.